

سینمای ژاپن در سال گذشته

ترجمه: شیرین معانی

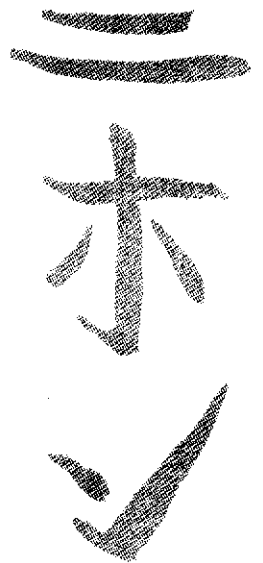
برای کشوری که اغلب سینمایش را فوق تجاری و «زنده به افتخارات گذشته» می‌خوانند، سال گذشته سال بسیار دلگرم‌کننده‌ای بود. دوتن از بهترین کارگردانهای ژاپن مشغول به کار هستند. «شوهئی ایمامورا» با دریافت جایزه‌ای در جشنواره کان ۱۹۸۹ به جمع کارگردانان مطرح پیوست و این در حالی است که «اکیرا کوروساوا» در ۷۹ سالگی سرگرم کامل کردن شخصی‌ترین فیلم خود می‌باشد. سومین کارگردان برجسته ژاپن «جوزو ایتامی» که مورد استقبال عموم قرار گرفته است، به تهیه و کارگردانی فیلم ادامه می‌دهد.

در سال ۱۹۸۸ توجه کمی به جنبه تجاری فیلمها می‌شد و این رشته‌ای است که در کشوری با ۳۱ سال بی‌توجهی به کار فیلم، نباید نادیده گرفته شود. بهای بلیط به طور ناچیزی پایین آمد و این در حالی است که درآمد فیلمهای ژاپنی از سال ۱۹۸۷ بیش از ۶ درصد افزایش یافته است. اینها همه نشانه‌هایی کوچک ولی حقیقی و دلگرم‌کننده هستند. شاید بیشترین بخت را برخی فیلمهای خارجی داشته‌اند. فیلم «بالهای اشتیاق» ساخته «ویموندرس» که توسط سازمان «شیباتا» وارد شده بود و در یکی از مجلل‌ترین سینماهای توکیو به نمایش درآمد، یکی از این فیلمهاست. نتایج به دست آمده پس از ۶۷ هفته نمایش، ۲۴۶/۱۴۰ نفر تماشاگر و درآمدی برابر با ۲/۳ میلیون دلار تنها از یک گیشه فروش بلیط بوده است.

سازمان دهندگان جشنواره بین‌المللی فیلم توکیو، در زمانی فشرده مشغول برنامه‌ریزی و آماده شدن برای سومین دوره این جشنواره که هر شش ماه یک بار برگزار می‌شود، هستند. بخش مسابقه بین‌المللی، به بخش فیلمهایی از برتراند تساردرنیه، بیل فورریست، ژان ژاک بینو، ران هاور و دودیه گولوپز خواهد پرداخت. هیأت داوران شامل ایومونتان (در سمت رییس هیأت)، نیکیتیا میخالکوف و تئو بخلو پولوس (کارگردان) و اوفلیا مدینا (بازیگر مکزیکی) و سو- یئون کانگ (هنرپیشه مشهور و ۲۳ ساله کره جنوبی، برنده جایزه بهترین اجرای هنری در جشنواره و نیز ۱۹۸۷ و جشنواره فیلم مسکو ۱۹۸۹) هستند.

جشنواره ۱۹۸۹ توکیو، علاوه بر نمایش منتخب فیلمهای جدید آمریکایی (از جمله برداشت جدیدی از «برباد رفته»)، شامل بخش سینمای جوان هم بوده که در آن تعداد زیادی از کارهای کارگردانان مستعد به نمایش درآمد. جایزه اول بخش سینمای جوان، با یک جایزه نقدی به مبلغ ۲۰ میلیون ین همراه بود. در رابطه با همین جشنواره، «تاتسورو ایشیدا» یکی از مقامات گروه ارتباطی «فوجی سان کی» در صدد تأسیس یک مدرسه بین‌المللی معتبر فیلم در ژاپن است. «دیوید یاتنام» (تهیه کننده) از آن جهت مشاور این کار شده که «فوجی سان کی» یکی از سرمایه‌گذاران شرکت جدید او یعنی «اینگما» است.

شاید یکی از جالبترین جنبه‌های جشنواره توکیو، حضور «تیان مینگوو» (کارگردان و صاحب یک استودیوی چینی) در جمع داوران مسابقه اصلی بود. «وو» که فیلم «چاه قدیمی» اش در سال ۱۹۸۷

برنده جایزه بزرگ جشنواره توکیو شد، در ژوئن ۱۹۸۹ در زمان ورود تانکها به میدان «صلح آسمانی» (تین-آن-من) از چین گریخت.

سرمایه‌گذارهای خارجی

منابع مالی ژاپن، سرمایه‌گذارهای جالبی روی بخش غیر اصلی غربی کرده‌اند. کمپانی جی.وی. سی بر روی فیلم «قطار راز» ساخته «جیم جارموش» که در سال ۱۹۸۹ در کان پخش شد، سرمایه‌گذاری کرد. جارموش توضیح داد که حضور یک زوج جوان ژاپنی به عنوان دو تن از شخصیت‌های اصلی ربطی به سرمایه‌گذاری شرکت جی.وی. سی. نداشته است. کمپانی «شوجیکو-فوجی» در یک کنسرسیوم بین‌المللی انگلیسی از «جرمی توماس» (تهیه‌کننده) حمایت کردند. توماس تهیه‌کننده فیلم «آخرین امپراتور» ساخته «برناردو برتولوچی» بود که پخش آن در ژاپن برای کمپانی شوچیکو-فوجی سود فراوانی داشت. این فیلم در سال ۱۹۸۸ به عنوان پرفروشترین فیلم وارداتی سال شناخته شد. این کمپانی قصد دارد که بر روی دو فیلم سرمایه‌گذاری کند که «ادوارد پرسمن» (تهیه‌کننده هالیوودی) بانی آنها خواهد بود (آخرین کار برجسته «پرسمن» سرمایه‌گذاری بر روی فیلم «وال استریٹ» ساخته اولیور استون بوده است). «دنتسو» بزرگترین سازمان تبلیغاتی ژاپن و اختاپوس رسانهای با پاهایی در همه زمینه‌ها، قصد سرمایه‌گذاری بر روی فیلم جدید و پرخرج ویم و ندرس یعنی «تا آخر دنیا» دارد.

نگاهی به فیلمهای سالهای ۹۰

فیلم «باران سیاه» به کارگردانی «ایمامورا» براساس داستانی به همین نام از «ماسوجی ایبیزو» (۱۹۶۵)، فیلمی خشن است. فیلم، داستان زن جوانی را بازگو می‌کند که در معرض تشعشعات رادیو اکتیو حاصل از بمباران ۶ آگوست ۱۹۴۵ هیروشیما قرار گرفته و به نظر می‌رسد ایمامورا به سبک قدیمی خشونت بصری برگشته است. این فیلم مورد استقبال منتقدان قرار گرفت (و همچنین جایزه تکنیکی برای بهترین فیلمبرداری سیاه و سفید را در جشنواره کان به خود اختصاص داد)، در بهار ۱۹۸۹ با شکستی تجاری مواجه شد.

پروژه جدید کوروساوا توسط منابع غربی سرمایه‌گذاری شده (بوژه کمپانی «وارنر-براس») و دارای حق پخش در آمریکا نیز هست. به نظر می‌رسد این فیلم، پس از فیلم «امپراتور»، الگوی دنیای جدید فیلمهای «کوروساوا» باشد. آخرین فیلم او با عنوان «رؤیاهای اکیرا کوروساوا» حرکتی چشمگیر نسبت به فیلمهای سنتی او چون «آشوب» و «کاگه موشا» بود. این فیلم تجدید خاطرهای نیمه شخصی است. فیلم، اپیزودیک و همچنین در یک یا دو جا غافلگیرکننده است. چرا که در آن «مارتین اسکورسیس» (کارگردان آمریکایی) نقش «ونسان ون گوگ» را ایفا می‌کند.

چندین فیلم به مناسبت چهار صدمین سالگرد خودکشی «سن-نوریکو»، استاد مراسم چای در قرن ۱۶، ساخته شده است. هنرمند، کارگردان و استاد تزئین گل، هیروشی تشی گاهارا. ۱۷ سال پیش با اولین فیلم خود به نام «ریکیو» پا به عرصه سینما گذاشت. او پیش از آن به خاطر سیاه و سفید و زیبایی از کتاب «زنی در تپه‌های شنی» نوشته «کوبوآبه»، مشهور و شناخته شده بود. فیلم او در ۱۹۶۳، جایزه ویژه هیأت داوران جشنواره کان را به خود اختصاص داد «کایی کومایی» کارگردان برجسته، «توشیرو میفونه» را به عنوان نقش اول فیلم روایی-تاریخی خود «سن-نوریکو» انتخاب کرده است. تشی گاهارا از «رتارومو کونی» در این نقش استفاده کرده بود. هیدئو گوشا، کارگردانی که با درام تاریخی «چهار روز خون و برف (۲۲۶)» خود، به جمع کارگردانان مطرح پیوست، فیلم کودتای نظامی «نی-نی-روکو» (۱۹۳۶) را بازسازی کرده است. این فیلم را شرکت شوچیکو در سال ۱۹۸۹ در جشنواره فیلم مونترال به نمایش در آورد.

